

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน
กับภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด โรงพยาบาลรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร

นางสาววิศรา อุบลไทร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, ENVIRONMENTAL MANAGEMENT FOR
OCCUPATIONAL SAFETY, AND HEALTH STATUS OF NURSES OPERATING THEATRE,
NURSES HOSPITALS GOVERNMENTAL BANGKOK METROPOLIS

Miss Waritsara Ubonsai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Nursing Administration

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

491037

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความ
ปลอดภัยในการทำงานกับภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด
โรงพยาบาลรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาววิศรดา อุบลไทร

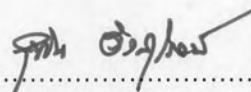
สาขาวิชา

การบริหารการพยาบาล

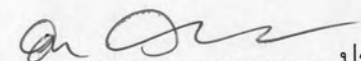
อาจารย์ที่ปรึกษา

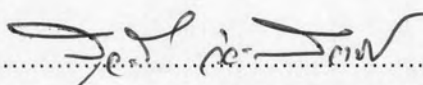
อาจารย์ ดร. สุวิณี วิวัฒน์วานิช

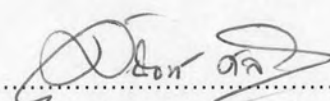
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรพรณ ลือบุญวาชชัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. สุวิณี วิวัฒน์วานิช)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ ศลโกสุม)

✓ วัริศรา อุบลไทร : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงานกับภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด โรงพยาบาลรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร (RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, ENVIRONMENTAL MANAGEMENT FOR OCCUPATIONAL SAFETY, AND HEALTH STATUS OF NURSES OPERATING THEATRE, NURSES HOSPITALS GOVERNMENTAL BANGKOK METROPOLIS)

อ. ที่ปรึกษา : คร.ศุวิณี วิวัฒน์วานิช: 129 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงานและภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด โรงพยาบาลรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร และศึกษาตัวแปรพยากรณ์ ปัจจัยส่วนบุคคล การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงานที่ ร่วมกันทำนายภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด โรงพยาบาลรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ พยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัด จำนวน 262 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการรับรู้การจัดการ สิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงานกับภาวะสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัด ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาได้ค่า คำนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .84 และทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือวิเคราะห์ห้สัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือชุดการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงานเท่ากับ .86 ชุดภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด เท่ากับ .73 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlations Coefficient) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด โรงพยาบาลรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง
2. การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด โรงพยาบาลรัฐ เขตกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับปานกลาง
3. การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด โรงพยาบาลรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร ($r = .2$)
4. ตัวแปรพยากรณ์ที่เข้าร่วมกันทำนายภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด ได้แก่ การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน สามารถพยากรณ์ภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด ได้ร้อยละ 13 ($R^2 = .130$)

สร้างสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Z_{\text{ภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด}} = .130 Z_{\text{การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน}}$$

จากผลการวิจัย แสดงว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงานเป็นปัจจัยที่มีผลต่อภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัดดีขึ้น

ภาควิชา.....คณะพยาบาลศาสตร์.....ลายมือชื่อนิติศ..... วัริศรา อุบลไทร.....

สาขาวิชา.....การบริหารการพยาบาล.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ศ.ศุวิณี วิวัฒน์วานิช.....

#4677847736 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD: HEALTH STATUS / ENVIRONMENTAL MANAGEMENT / NURSES OPERATING THEATRE

WARITSARA UBONSAI: RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, ENVIRONMENTAL MANAGEMENT FOR OCCUPATIONAL SAFETY, AND HEALTH STATUS OF NURSES OPERATING THEATRE, NURSES HOSPITALS GOVERNMENTAL BANGKOK METROPOLIS

THESIS ADVISOR : SUVINEE WIVATVANIT ,PhD, 129 pp.

The purposes of this research was to study the environment management for occupational safety , and health status of nurses operating theatre , hospital governmental Bangkok Metropolis. And to search for variables that would be able to predict the health status for nurses operating theatre. The subjects consisted of 262 nurses operating theatre selected by stratified random sampling technique. The research instrument were questionnaires developed by the researcher consisted of environment management for occupational safety , and health status of nurses operating theatre Questionnaires which were tested for content validity and the reliability were .84 and .86 .Statistical techniques utilized in data analysis were mean, Pearson's product moment correlation coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

Major finding were the following:

1. The mean score of health status of nurses operating theatre were at moderate level.
2. Environment management for occupational safety , of nurses operating theatre , hospital governmental Bangkok metropolis were at moderate level.
3. The environment management for occupational safety relationships to positive at status of nurses operating theatre, hospital governmental Bangkok Metropolis was Pearson's product moment correlation coefficient (r=.2)
4. The variable that could significantly predict the health status of nurses operating hospital Governmental Bangkok metropolis at the .05 level .The environment management for occupational safety. The predictors accounted for 13 percent ($R^2 = .130$) of varianc

The predicted equation in standard score from the analysis not health status of nurses operating theatre was as follow

$$Z_{\text{HEALTH STATUS OF NURSES OPERATION THEATRE}} = .130 Z_{\text{ENVIRONMENT MANAGEMENT FOR OCCUPATIONAL SAFETY}}$$

environment management for occupational safety for environment management for occupational safety effected health status of nurses operating theatre

Field of study ...Nursing Administration.....Student's signature *Waritsara Ubonsai*

Academic year2006..... Advisor's signature *Suvinnee Wivatvanit*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ ดร.สุวิณี วิวัฒน์วานิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น เป็นกำลังใจ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างซึ่งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สลโกสุม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์และเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาทางด้านสถิติวิจัย ที่ช่วยกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา สถาบันบำราศนราดูรทุกท่านที่ได้ให้โอกาสผู้วิจัยได้เข้ารับการศึกษาศึกษา และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และให้ความช่วยเหลือในทุกสิ่งทุกอย่าง

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้าพยาบาล หน่วยงานห้องผ่าตัด และพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนสนับสนุนบางส่วนในการทำวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อลำดวน อุบลไทร คุณแม่ประยงค์ อุบลไทร นายแพทย์สุทัศน์ โชตนะพันธ์ คุณกรุณา ลิ้มเจริญ คุณสุกัญญา แสงหิรัญ ครอบครัวอุบลไทร และกัลยาณมิตรทั้งหลายที่ให้การสนับสนุนให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา รวมทั้งผู้ที่มีส่วนร่วมทุกท่าน และที่มีได้กล่าวนาม ณ ที่นี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ให้กำลังใจ คำแนะนำ ขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้ทุนการศึกษาแก่ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	13
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	18
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
โรงพยาบาลรัฐ.....	20
ภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด.....	28
การจัดการสิ่งแวดล้อมภายในห้องผ่าตัด.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	57
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	65
การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย.....	69
การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง.....	69
การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย.....	70

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และ.....	93
รายการอ้างอิง.....	104
ภาคผนวก.....	114
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือขอความร่วมมือ.....	115
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือ.....	117
ภาคผนวก ค ตัวอย่างเครื่องมือในการวิจัย.....	121
ภาคผนวก ง กลุ่มตัวอย่างแยกตามสังกัด.....	127
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	129

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	แสดงการบูรณาการแนวคิดภาวะสุขภาพ.....	55
2	จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลกลุ่มตัวอย่างพยาบาลห้องผ่าตัด จำแนกตามอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน หน่วยงานในสังกัด ลักษณะงานที่ปฏิบัติ การอบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โรงพยาบาลรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร.....	60
3	ค่าความเที่ยง (Reliability) ของการทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อความปลอดภัยในการทำงานกับภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด โรงพยาบาลราชบุรี สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.....	67
4	จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลกลุ่มตัวอย่างพยาบาลห้องผ่าตัดจำแนกตาม อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน หน่วยงานในสังกัด ลักษณะงานที่ปฏิบัติ การอบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โรงพยาบาลรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร.....	72
5	การศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อความปลอดภัยในการทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด จำแนกเป็นรายด้าน.....	74
6	การศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมเคมีเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อความปลอดภัยในการทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด จำแนกเป็นรายข้อ.....	75
7	การศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมกายภาพเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อความปลอดภัยในการทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด จำแนกเป็นรายข้อ.....	77
8	การศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมชีวภาพเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อความปลอดภัยในการทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด จำแนกเป็นรายข้อ.....	79

9	ผลการศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมการยศาสตร์เพื่อความปลอดภัยในการทำงาน แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อความปลอดภัยในการทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด จำแนกเป็นรายชื่อ.....	80
10	ผลการศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมจิตสังคมเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อความปลอดภัยในการทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด จำแนกเป็นรายชื่อ.....	82
11	ผลการศึกษาภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด จำแนกเป็นรายด้าน.....	84
12	ผลการศึกษาภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัดรายชื่อ โดยแสดงค่าร้อยละ.....	85
13	แสดงการศึกษาปัญหาสุขภาพในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมา ของพยาบาลห้องผ่าตัด โดยแสดง ค่าร้อยละ.....	87
14	ศึกษาการดูแลสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด โดยแสดงค่าร้อยละ.....	88
15	การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน หน่วยงานสังกัด ลักษณะงานที่ปฏิบัติ การอบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมกับภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด.....	89
16	การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อความปลอดภัยในการทำงานกับภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด โรงพยาบาลรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร.....	90
17	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่ สมการถดถอยค่าอำนาจการพยากรณ์ (R) ² และค่าอำนาจการพยากรณ์ ที่เพิ่มขึ้น (R ² change) ในการพยากรณ์ภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด โรงพยาบาลรัฐ เขตกรุงเทพมหานครเมื่อใช้สถิติถดถอยพหุคูณทีละขั้นตอน.....	91
18	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนน มาตรฐาน (Beta) ในการพยากรณ์ภาวะสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด โรงพยาบาลรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร.....	91
19	กลุ่มตัวอย่างแยกตามสังกัด.....	128

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	57
---	-------------------------	----